

et matre et filio: non erat ergo ad imaginem dei factus homo antequam uxor ei fieret: et antequam filium propagarent: quia nondum erat trinitas. An dicit aliquis. Iam trinitas erat: quia etsi nondum forma propria: iam tamen originali natura et mulier erat in latere viri: et filius in lumbis patris.

Ubi. s. Cur ergo cum scriptura dixisset. Fecit deus hominem ad imaginem dei: cōterit dicens: Fecit deus eum: masculum et feminam fecit eos: et benedixit eos. Vel si ita distinguendum est: et fecit deus hominem: ut deinde inferat ad imaginem dei fecit illum: et tertia subiunctio sit: masculum et feminam fecit eos. Quidam enim timuerunt dicere: fecit eum masculum et feminam: ne quasi monstruosum aliquid intelligeretur: sicuti sunt quos hermaproditas vocant: cum etiam sic non mendaciter possit intelligi utrumque in numero singulari: propter id quod dictum est. Duo in carne una. Cur ergo ut dicere ceperat in natura hominis ad imaginem dei facta propter masculum et feminam non commemorat scriptura? Ad implendam quippe imaginem trinitatis debuit addere et filium: quibus adhuc in lumbis patris constitutum sicut mulier erat in latere. An forte iam facta erat et mulier: et scriptura breui cōplexione constrinxerat: quod postea quemadmodum sit factum diligentius explicaret: et propterea filium commemorari non potuit: quia nondum erat natus: quasi et hoc non poterat ea breuitate cōplecti spiritus sanctus suo loco postea natum filium narraturus: sicut mulierem de virili latere assumptam suo postmodum loco narrauit: et tamen hic eam nominare non pretermisit.

Gen. 2. De eo quod apostolus dicit virum esse imaginem dei mulierem autem gloriam viri. **Ca. VII.** Non itaque ita debemus intelligere hominem factum ad imaginem summe trinitatis: hoc est ad imaginem dei: ut eadem imago in tribus intelligatur hominibus: profertim cum apostolus virum dicat esse imaginem dei: et propterea velamentum ei capitis demat: quod mulieri adhibendum monet: ita loquens: Vir quidem non debet velare caput cum sit imago et gloria dei. Mulier autem gloria viri est. Quid ergo dicemus ad hec? Si pro sua persona mulier ad implet imaginem trinitatis: cur ea detracta de latere viri adhuc ille imago dicitur? Aut si et una persona hominis ex tribus potest dici imago dei: sicut in ipsa summa trinitate et unaqueque persona deus est: cur et mulier non est imago dei? Nam propterea caput velare precipit: quod ille quia imago dei est prohibetur. Sed videndum est quomodo non sit contrarium: quod dicit apostolus: non mulierem sed virum esse imaginem dei: huic quod

Ubi. s. **Gen. 1.** scriptum est in genesi. Fecit deus hominem

imaginem dei fecit eum: masculum et feminam fecit eos et benedixit eos. Ad imaginem quippe dei nam ipsam humanam factam dicitur: quod sexu ex utroque complectitur: nec ab intelligenda imagine dei separat feminam. Dicto enim quod fecit deus hominem ad imaginem dei: fecit eum inquit masculum et feminam: ut certe alia distinctio: masculum et feminam fecit eos.

Quo ergo pro apostolum audiimus vix esse imaginem dei: vix caput velare prohibet: mulierem autem non et ideo ipsa habere facere iubet: nisi credo illud esse quod iam dixi: cum de natura humane mentis agerem mulierem cum viro suo esse imaginem dei ut vna imago sit rota illa suba. Cum autem ad adiutorium distribuit quod ad eam ipsam solam attinet: non est imago dei: quia autem ad vix solam attinet imago dei est tam plena aut integra quam in vno coniuncta muliere. Sicut de natura humane mentis diximus: quia etsi tota complectitur veritatem imago dei est: et cum ex ea distribuit aliquid: et quadam intentione derivatur ad actionem reipublicam: nihilominus ex parte prospectam profulit veritatem: imago dei est: ex quo vero intendit in agenda inferiora: non est imago dei. Et quoniam quantumcumque se extenderit in id quod eternum est: rationem magis inde format ad imaginem dei: et propterea non est cohibenda ut se inde contineat ac temperet: et ideo vir non debet velare caput. Quia vero illi rationali actioni quam in rebus corporalibus temporalibusque conficitur: periculosa est nimia inferiora progressio: debet habere partem super caput: quod iudicat velamentum quod significat esse cohibenda. Errata est enim sancti angelis sacra et pia significatio. Nam deus non ad temporum videri: nec aliquid noui fit in eius visione atque scientia: cum aliquid temporaliter ac transitorie geritur: sicut inde afficiuntur sensus vel carnales animalium et hominum vel etiam celestes angelorum. In isto quippe manifesto sexu masculi et femine: apostolus paulus occultioris cuiusdam rei figurasse mysterium. Vel hic intelligi potest: quod cum alio loco dicat veram viduam esse desolatam sine filiis et nepotibus et tamen eam sperare debere in deum: et persistere in orationibus nocte et die: hinc iudicat mulierem seductam in preuaricatione facta: saluam fieri per filiorum generationem. Et addit si permanserit in fide et dilectione et sanctificatione cum sobrietate. Quasi vero possit obesse bone vidue si vel filios non habuerit: vel hi quos habuerit: si in bonis operibus permanere voluerint. Sed quia ea que dicuntur opera bona tanquam filii sunt vite nostre: secundum quod dicitur cuius vite sit quisque: id est quod agat hec temporalia: quam vitam greci non zoen: sed bion vocant. Et hec opera bona maxime officii

1. Cor. 11.

1. Ubi. s.

Liber

cijis misericordie frequentari solent. Opera vero misericordie nihil profunt: siue paganis siue iudeis: qui christo non credunt: siue quibuscunq; hereticis vel scismaticis: vbi fides et dilectio et sobria sanctificatio non inuenitur: manifestum est quid apostolus significare voluerit: ideo figurate ac mystice quia de velando mulieris capite loquebatur: quod nisi ad

1. Cor. ii.

aliquod secretum sacramenti referatur: inane remanebit. Sicut enim non solum veracissima ratio: sed etiam ipsius apostoli declarat auctoritas: non secundum formam corporis homo factus est ad imaginem dei: sed secundum rationalem mentem. Cogitatio quippe turpiter vana est: que opinatur deum membrorum corporaliū: lineamentis circūscribi: atq; diffiniri.

Eph. 4.

Porro autem nonne idem beatus apostolus dicit Renouamini spiritu mentis vestre: et induite nouum hominem qui secundum deum creatus est.

Colo. 3.

Et alibi apertius. Exuentes vos inquit veteris hominem cum actibus eius: et induite nouum qui renouatur in agnitione dei secundum imaginem eius: qui creauit eum. Si ergo spiritu mentis nre renouamur: et ipse est nouus homo qui renouatur in agnitione dei secundum imaginem eius qui creauit eum: nulli dubium est non secundum corpus: neque secundum quālibet animi partem: sed secundum rationalem mentem vbi potest esse agnitione dei: hominem factum ad imaginem eius qui creauit eum. Secundum hanc autem renouationem efficiuntur etiam filij dei per baptismum christi: et induentes nouum hominem: christum vniuersum induimur per fidem. Quis est ergo qui ab hoc consortio feminas alienat: cum sint nobiscum gratie coheredes? Et alio loco idem apostolus dicit. Omnes enim filij dei estis per fidem in christo Iesu. Quicunq; enim in christo baptizati estis: christum induistis. Non est iudeus neque grecus: non est seruus neque liber: non est masculus neque femina: omnes enim vos vnum estis in christo Iesu. Nunquid nam igitur fideles femine sexum corporis amiserunt? Sed quia ibi renouantur ad imaginem dei vbi sexus nullus est: ibi factus est homo ad imaginem dei vbi sexus nullus est: hoc est in spiritu mentis sue. Cur ergo vir propterea non debet caput velare quia imago est et gloria dei? Mulier autem debet: quia gloria viri est: quasi mulier non renouatur spiritu mentis sue: que reuocatur in agnitione dei secundum imaginem eius qui creauit eum. Sed quia sexus corporis distat a viro: rite potuit in eius corporali velamento figurari pars illa rationis: que ad temporalia gubernanda desecretur: vt non maneat imago dei

1. Cor. ii.

nisi ex qua parte mens hominis eternis rationibus conspicendis vel consulendis adherescit: quam non solum masculos: sed etiam feminas habere manifestum est. Ergo in eorum mentibus communis natura cognoscitur: in eorum vero corporibus ipsius vnius mentis distributio figuratur.

Quibus progressibus mens corporaliū vsu et imagine delectata: ab eternorum contemplatione deficiat.

Ca. VIII

Ascendentibus itaque introitus qui a busdam gradibus considerationis per animas partes: vbi incipit aliquid occurrere: quod non sit nobis commune cum bestiis: inde incipit ratio vbi homo interior iam possit agnosci. Qui etiam ipse si per illam rationem cui temporalium rerum administratio delegata est: imoderato progressu nimis in exteriora plabit: consentiente sibi capite suo: id est non eam cohibente atque refrenante: illa que in speculo consilij presidet quasi virili portione inueterat in omnes inimicos suos: et utis inuidos demones cum suo principe diabolo eterno atque illa visio: ab ipso etiam capite cum coniuge vetitum māducante subtrahit: vt lumen oculorum eius non sit cum illo. Ac sic ab illa illustratione veritatis ambonudati: atque aptis oculis conscientie ad videndum quod inhon estis atque indecori remanserint tanquam folia dulcium fructuum: sed sine ipsis fructibus: ita sine fructu boni operis bona verba contemperint: vt male viuētes quasi bene loquendo contegantur turpitudinem suam.

perniciose relicto communi bono priuata querantur.

Ca. IX

Detestatem quippe suam diligens anima a communi vniuerso ad priuatasque partes prolabit: et apostatica illa superbia: quod initium peccati dicitur: cum in vniuersitate creature deum rectorem secuta: legibus eius optime gubernari potuisset: plus aliquid vniuerso appetens atque id sua lege gubernare molita: quia nihil est amplius vniuersitate in curam prilem trudit: et sic aliquid amplius concupiscendo minuit. Vnde et auaricia dicitur radix omnium malorum. Totumque illud vbi aliquid proprium contra leges quibus vniuersitas administratur agere nititur: pro corpore proprium gerit: quod partiliter possidet: atque ita formis et motibus corporalibus delectata: quia interior eas secum non habet: cum eorum imaginibus quas memorie fixit inuoluit: et phantastica fornicatione turpiter inquinaat: omnia officia sua ad eos fines referens: quibus curiose corporalia ac temporalia pro corporis sensus querit. Aut tumido

1. Thimo. 6.